

Budgetovereenkomst

de eerste stap PEUTERSPEELZALEN

2015

DE EERSTE STAP PEUTERSPEELZAAL BV, gevestigd Laantje 11 te Wijchen, ten deze vertegenwoordigd door de directeur/bestuurder, de heer L.A.W.M. van de Loo, hierna te noemen de aanbieder,

en

Burgemeester en Wethouders van de gemeente Wijchen, ten dezen vertegenwoordigd door de burgemeester J.Th.C.M. Verheijen, hierna te noemen de subsidiegever,

Overwegende dat:

1. het peuterspeelzaalwerk behoort tot het domein van de lokale overheid;
2. de peuterspeelzalen een belangrijke partner zijn in het lokale jeugdbeleid, brede school en VVE door hun rol binnen de sluitende en eenduidige aanpak van de begeleiding en ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 0 tot 6 jaar;
3. de gemeente haar visie op het peuterspeelzaalwerk en onderwijsachterstandenbeleid heeft vastgelegd in de notitie peuterspeelzaalwerk en VVE 2013-2014 binnen het kader van de Wet OKE;
4. op alle peuterplaatsen de kwaliteitseisen van toepassing zijn zoals ze vastgelegd zijn in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen Peuterspeelzaalwerk en in het Convenant Kwaliteit Peuterspeelzaalwerk.

komen overeen dat:

1. de aanbieder bijdraagt aan de (taal)ontwikkeling van jonge kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar door een passend aanbod van peuterspeelzaalwerk en voorschoolse voorziening.
2. de subsidiegever ten behoeve van de onder 1. genoemde taken een subsidie verleent zoals vastgelegd in de subsidiebeschikking.

Artikel 1 Algemene bepalingen

De subsidie wordt verleend en vastgesteld op basis van de Algemene subsidieverordening 2008 versie december 2011 en de daaruit voortvloeiende Beleidsregel subsidieverstrekingen 2013.

Artikel 2 Begrippen

Peuterspeelzaalwerk	de verzorging, opvoeding en het bijdragen aan de ontwikkeling van kinderen uitsluitend bestemd voor kinderen vanaf de leeftijd van twee jaar tot het tijdstip waarop die kinderen kunnen deelnemen aan het basisonderwijs;
Peuterspeelzaal	voorziening waar peuterspeelzaalwerk plaatsvindt, anders dan gastouderopvang of kinderopvang in een kindercentrum;
Capaciteit peuterplaats voorschoolse educatie	1 peuterplaats per twee dagdelen/week dat een peuter komt; uitvoering van een programma dat gericht is op het verbeteren van de voorwaarden voor het met succes instromen in het basisonderwijs voor kinderen die nog niet tot een school kunnen worden toegelaten.

Artikel 3 Doelstelling peuterspeelzaalwerk

Het peuterspeelzaalwerk past binnen het gemeentelijk beleidsprogramma Onderwijs en Ontplooiing. Belangrijke doelstellingen hierin zijn een doorgaande ontwikkelingslijn voor kinderen, en het voorkomen van opvoed- en ontwikkelingsproblemen door een integrale ketenaanpak. Het peuterspeelzaalwerk sluit hierop aan.

Doelstelling van het beleid voor het peuterspeelzaalwerk is het bevorderen van de deelname van de ontwikkeling van jonge kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Het peuterspeelzaalwerk biedt hiervoor gevarieerde, aansprekende activiteiten aan die afgestemd zijn op de leeftijd en het ontwikkelingsstadium van de peuters. De peuterspeelzaal heeft een grote rol in de sluitende en eenduidige aanpak van de begeleiding van kinderen in de leeftijd van 0 tot 6 jaar.

Artikel 4 Aanbod peuterspeelzaalwerk in de peuterspeelzaal

De aanbieder biedt op 14 locaties verspreid over Wijchen, Alverna, Batenburg, Hernen/Leur en Bergharen, peuterspeelzaalwerk aan. De peuterspeelzalen zijn allen fysiek gekoppeld aan een basisschool danwel op zeer nabije afstand van de basisschool gevestigd (Dikkertje Dap in Dorpshuis Balsoy en Olleke Bolleke naast de Boskriek zolang er geen andere bestemming is voor het peuterspeelzaalgebouw). Zie locaties in de bijlage.

Spelen, ontmoeten en ontwikkelen

De pedagogisch medewerkers van de peuterspeelzalen bieden de peuters gevarieerde activiteiten aan. De activiteiten zijn afgestemd op leeftijd en specifieke leefomstandigheden van de peuters. De activiteiten zijn gericht op spelen en op de ontwikkeling (taalvaardigheid en sociale, emotionele, cognitieve en motorische ontwikkelingen). (de begeleiding van) het aanbod wordt in groepsverband aangeboden aan kinderen van 2 en 3 jaar tot het moment dat zij worden toegelaten tot het basisonderwijs, gedurende maximaal 2 dagdelen per week per kind. De begeleiding van peuters vindt plaats gedurende maximaal 2,5 uur per dag, verdeeld over 10 dagdelen en dit gedurende minimaal 40 weken per jaar.

Signaleren

Er wordt expliciet aandacht besteed aan het ondersteunen van de (taal)ontwikkeling van de peuters en het signaleren van eventuele ontwikkelingsachterstanden.

Artikel 5 Kwaliteit

De peuterspeelzalen voldoen aan de kwaliteitseisen zoals ze zijn vastgelegd in de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wkkip) en het Convenant Kwaliteit Peuterspeelzaalwerk.

Artikel 6 Voorschoolse educatie in de peuterspeelzaal

VVE is een verzamelnaam voor de methodische en systematische ondersteuning van de ontwikkeling van jonge kinderen in de leeftijd van 2 tot 6 jaar. Doelgroepkinderen van 2 en 3 jaar kunnen voorschoolse educatie krijgen bij de kinderopvang en peuterspeelzalen. In de peuterspeelzaal krijgen zij vier (i.p.v. 2) dagdelen à 2,5 uur per week begeleiding en leren spelenderwijs de Nederlandse taal. Dit VVE aanbod wordt gegeven om zo mogelijk te voorkomen dat kinderen op jonge leeftijd een achterstand in hun (taal)ontwikkeling oplopen die ze niet meer kunnen inhalen.

Artikel 6.1 Voorwaarden voorschoolse educatie

Voor de voorschoolse educatie in de peuterspeelzalen hanteren we de volgende uitgangspunten conform de vastgestelde kwaliteitseisen:

- Voorschoolse educatie wordt 4 dagdelen (à 2,5 uur per dagdeel) per week aangeboden op elke peuterspeelzaal die tenminste 4 dagdelen per week geopend is.
- Voor de voorschoolse educatie wordt een breed programma gebruikt dat zich richt op de ontwikkelingsdomeinen taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

- De voorschoolse educatie voldoet aan de kwaliteitseisen die staan beschreven in de AMvB 'Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie'.

Artikel 6.2 Doelgroepkinderen

Peuters die een taal- en/of ontwikkelingsachterstand hebben of dreigen op te lopen, komen in aanmerking voor voorschoolse educatie. Zij zijn doelgroepkinderen. Doelgroepkinderen zijn peuters die voldoen aan tenminste 1 van de vier onderstaande voorwaarden:

- Laagopgeleide ouders (categorie 1 of 2 van de gewichtenregeling);
- Niet-Nederlandstalige opvoeding thuis;
- Op indicatie van Zorg Advies Team 0-4 jaar;
- Vanuit de vroegsignalering d.m.v. het peutervolgsysteem Kijk!

Ouders van doelgroepkinderen kunnen financieel laagdrempelig gebruik maken van de voorschoolse educatie. Conform de OKE-wet is de ouderbijdrage voor deze ouders maximaal de hoogte van de bijdrage die zij op grond van de Wet kinderopvang zouden betalen in de kinderopvang indien ze de maximale toeslag ontvangen.

Artikel 6.3 Organisatie doorgaande leerlijn

Een doorlopende leerlijn is van wezenlijk belang om kinderen op de juiste plek in het basisonderwijs te krijgen en de leerprestaties van de kinderen te bevorderen. De aanbieder zorgt ervoor dat er voldoende contact is met het basisonderwijs om de "warme" overdracht en de doorloop van de kinderen naar het basisonderwijs op een goede manier vorm te geven. Hiervoor is er een planmatige samenwerking tussen de voor- en de basisscholen om ontwikkelingsachterstanden te verminderen en te voorkomen. Deze samenwerking komt tot uitdrukking in de werkgroepen *Meerkansenbeleid* en *De doorgaande lijn* waarin de aanbieder participeert. De eerste werkgroep stelt het uitvoeringsprogramma VVE op en de tweede werkgroep coördineert de doorgaande leerlijn voor alle peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en basisscholen. Het gemeentelijk beleid voor peuterspeelzaalwerk en VVE alsmede de LEA Wijchen vormen hiervoor het kader.

Artikel 7 Capaciteit en bezetting

- 1 Voor het peuterspeelzaalwerk stelt de aanbieder een capaciteit van 391 peuterplaatsen beschikbaar. De aanbieder realiseert een bezetting van minimaal 90%.
- 2 Voor de voorschoolse educatie stelt de aanbieder een capaciteit van 48 VE plaatsen beschikbaar. De aanbieder realiseert een bezetting van minimaal 90%.

Artikel 8 Ouderbijdrage

- 1 De aanbieder brengt bij de ouders of verzorgers van kinderen die gebruik maken van de peuterspeelzaal, waarvoor gemeentesubsidie wordt verstrekt, een inkomensafhankelijke ouderbijdrage in rekening die in redelijke verhouding staat tot de prestatie.
- 2 De ouderbijdrage voor de ouders/verzorgers van doelgroepkinderen is maximaal de hoogte van de bijdrage die zij op grond van de Wet kinderopvang zouden betalen in de kinderopvang indien ze de maximale toeslag ontvangen.
- 3 Van de ontvangen ouderbijdragen dient de aanbieder een deugdelijke administratie bij te houden.

Artikel 9 Subsidie voor peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie

Artikel 9.1 Subsidie peuterspeelzaalwerk

Er wordt een subsidie per boekjaar verleend van € 355.501 voor het peuterspeelzaalwerk door middel van een subsidiebeschikking op basis van de begroting en jaarplan van de aanbieder die passen binnen deze budgetovereenkomst. Dit komt neer op een bedrag per capaciteit peuterplaats van € 909,21.

Artikel 9.2 Subsidie voorschoolse educatie

Er wordt een subsidie per boekjaar verleend van € 116.737 ten behoeve van de voorschoolse educatie door middel van een subsidiebeschikking op basis van de begroting en jaarplan van de aanbieder die passen binnen deze budgetovereenkomst. De subsidie is als volgt opgebouwd:

- ❖ € 93.768 voor het aanbieden van 48 VE peuterplaatsen. Dit komt neer op een bedrag per capaciteit peuterplaats van € 1.953,00;
- ❖ € 3.008 voor het overleg tussen de pedagogisch medewerksters en de leerkrachten van groep 1 en 2 basisonderwijs;
- ❖ € 14.539 voor de Startbloktraining van pedagogisch medewerksters;
- ❖ € 2.040 voor het organiseren van de Peutermaand;
- ❖ € 3.382 voor de coördinatie van het multidisciplinair team. De werkwijze wordt afgestemd in relatie tot de sociale wijkteams.

Artikel 9.3 Indexering

Op de indexering is artikel 1.11 van de Algemene subsidieverordening 2008 versie 2011 overeenkomstig van toepassing.

Artikel 9.4 Intrekking en wijziging subsidie

De artikelen 4:48, 4:49 en 4:50 van de Algemene wet bestuursrecht die betrekking hebben op intrekking en wijziging van de subsidie zijn overeenkomstig van toepassing.

Artikel 10 Overige voorwaarden

- 1 Besluiten tot afstoting dan wel sluiting van locaties kunnen door de aanbieder pas genomen worden na overleg met de subsidiegever. Met name voor de peuterspeelzalen in de kleine kernen geldt dat de aanbieder een uiterste inspanning levert om deze open te houden.
- 2 De aanbieder neemt deel aan de Lokaal Educatieve Agenda, en andere overlegvormen binnen de gemeente, in het kader van het brede jeugd- en onderwijs(achterstanden)beleid.

Artikel 11 Besteding financiële middelen en vermogensvorming

- 1 Ten aanzien van de reservevorming van de aanbieder is artikel 1.10 van de Algemene subsidieverordening 2008, versie 2011 overeenkomstig van toepassing.
- 2 In het geval de kosten van de realisering van de overeengekomen diensten in een jaar meer dan 10% achterblijven bij de overeengekomen subsidie dan wel de overeengekomen subsidie met meer dan 10% overtreffen, doet de aanbieder hiervan onverwijld mededeling aan de gemeente; bij deze mededeling is een financiële verantwoording gevoegd.
- 3 De bijstelling van de subsidie kan incidenteel of structureel zijn.
- 4 Eenmalige baten, zoals erfstellingen, legaten en schenkingen en sponsoring zijn ter vrije besteding van de aanbieder, mits passend in de doelstelling. Deze worden niet in mindering gebracht op de subsidie.
- 5 De aanbieder heeft een bestemmingsreserve *Frictiekosten personeel* tot een maximum van € 200.000 met een looptijd tot en met 2017.

Artikel 12 Bevoorschotting

- 1 Ten aanzien van de bevoorschotting is artikel 3.2, lid 6b, onder II van de Algemene subsidieverordening 2008, versie 2011 overeenkomstig van toepassing.
- 2 Door de gemeente op de aanbieder terug te vorderen bedragen dan wel bijstellingen als bedoeld in artikel 9.4 kunnen met één of meerdere termijnen worden verrekend.

Artikel 13 Tussentijdse rapportage

De aanbieder dient jaarlijks vóór 1 augustus bij de subsidiegever een tussentijdse rapportage met inhoudelijke en financiële gegevens over het eerste half jaar (januari t/m juni) in. Het in-
Budgetovereenkomst De Eerste Stap Peuterspeelzalen 2015

houdelijk deel bevat ten minste gegevens over de capaciteit, de bezetting en doelgroepen voor het peuterspeelzaalwerk en de voorschoolse educatie. Het financieel overzicht bevat een globaal inzicht in de verlies- en winstrekening en een toelichting op hoofdlijnen inzake de financiële status op dat moment en de financiële verwachtingen (meevallers, tegenvallers) voor de resterende maanden.

Artikel 14 Subsidieverantwoording

- 1 De aanbieder voert minimaal eenmaal per jaar een bestuurlijk overleg met de wethouder die peuterspeelzaalwerk en onderwijs in zijn portefeuille heeft.
- 2 De aanbieder voert ambtelijk overleg met de gemeentelijke beleidsadviseur die peuterspeelzaalwerk en onderwijs in zijn portefeuille heeft indien daar aanleiding voor is.

Artikel 15 Subsidievaststelling

- 1 Ten aanzien van de subsidievaststelling zijn artikel 1.5 en 1.9 van de Algemene subsidie verordening 2008, versie 2011 overeenkomstig van toepassing.
- 2 Het jaarverslag alsmede het financiële verslag, is uitgesplitst naar peuterspeelzaalwerk en voorschoolse educatie. Het jaarverslag bevat ten minste inhoudelijke gegevens over het aanbod, de geleverde prestaties, bereikte doelgroepen en bezettingsgraad.

Artikel 16 Slotbepaling en looptijd

- 1 Indien zich onvoorziene omstandigheden voordoen welke van dien aard zijn dat één van de partijen naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten, zullen partijen onderling overleg plegen teneinde te beziën of zij tot overeenstemming kunnen komen over een wijziging van deze overeenkomst met het oog op de omstandigheden.
- 2 Deze budgetovereenkomst treedt in werking op 1 januari 2015 en loopt tot en met 31 december 2015.

Plaats: Wijchen

Datum: xx xxxxx 2014

Datum:

Namens de subsidiegever,
Gemeente Wijchen

Namens de aanbieder,
De Eerste Stap Peuterspeelzaal BV

burgemeester J.Th.C.M. Verheijen

directeur L.A.W.M. van de Loo.

Basisbudget peuterspeelzalen 2015			
	Begroting 2015		Begroting 2014
Capaciteit	439,0		439,0
Bezetting	90,0%		95,0%
Bezetting in peuterplaatsen	395		417
Aantal speelzalen	14,0		14,0
Aantal groepen	28,5		28,5
Gemiddelde bezetting	13,9		14,6
Capaciteitsuren	89.010		89.010
Bezetting in uren	80.109		84.560
Netto inzet medewerkers	15.052		15.052
Overige uren 9,5%	1.430		1.430
Verlof 14%	2.307		2.307
Totaal contracturen per jaar	18.789		18.789
Inkomsten			
Reguliere opvang	269.483		278.877
Mindere inkomsten door geringere VVE bijdrage 1e t/m 4e dagdeel	63.584-		50.472-
Subsidie Startgroepen	6.254		5.835
Rente inkomsten	3.000		5.000
Overige subsidies	8.286		5.879
Totaal inkomsten	223.439		245.119
	31,9%		35,2%
Directe kosten			
Personeel			
Salariskosten	437.587		429.938
Deskundigheidsbevordering	6.533		6.419
Reis en verblijfskosten	7.249		8.361
Overige personeelskosten	3.484		9.953
Subtotaal personeelskosten	454.852		454.671
	64,9%		65,3%
Huisvesting			
Subtotaal huisvesting	64.979		74.133
	9,3%		10,6%
Kantoorkosten			
Subtotaal kantoorkosten	20.869		20.668
	3,0%		3,0%
Organisatiekosten			
Subtotaal organisatiekosten	10.300		14.550
	1,5%		2,1%
Activiteiten			
Subtotaal activiteitenkosten	22.580		19.471
	3,2%		2,8%
Rente en bankkosten	750		750
Debiteurenkosten	750		500
Overhead			
Subtotaal overhead	125.441		111.513
	17,9%		16,0%
Totaal kosten	700.521		696.257
Totale subsidiebehoefte	477.082		451.138
Aandeel VVE tbv mindere bijdrage doelgroepkinderen	28.464		23.095
Aandeel VVE in de totale kosten	92.354		71.992
Subsidiebehoefte budgetsubsidie	356.264		356.051

VVE-budget peuterspeelzalen 2015

	2015	2014
Capaciteit voor 3e en 4e dagdeel	58,0	48,0
Bezetting	90%	95%
Bezetting in peuterplaatsen	52,2	45,6
Aantal speelzalen	1	1
Aantal groepen	4,0	3,0
Gemiddelde bezetting	13,1	15,2
Capaciteitsuren bezet	10.440	8.856
Netto inzet medewerkers	1.560	1.560
Overige uren 9,5%	148	148
Verlof 14%	239	239
Totaal inzet in uren per jaar	1.947	1.947
Inkomsten		
Inkomsten opvang	€ -	€ -
Personeel		
Salariskosten	€ 57.813	€ 44.535
Deskundigheidsbevordering	€ 863	€ 665
Reis en verblijfskosten	€ 958	€ 866
Overige personeelskosten	€ 460	€ 1.031
Subtotaal personeelskosten	€ 60.094	€ 47.097
Huisvesting	€ 8.585	€ 7.679
Kantoorkosten	€ 2.757	€ 2.141
Organisatiekosten	€ 1.361	€ 1.507
Activiteiten	€ 2.983	€ 2.017
Totale kosten	€ 75.780	€ 60.441
Overhead		
Subtotaal overhead	€ 16.573	€ 11.551
Subtotaal kosten	€ 92.354	€ 71.992
Kosten eigen bijdrage doelgroepkinderen VVE		
Doelgroepkinderen 1e en 2e dagdeel (eigen bijdrage €120 p/j)	€ 28.464	€ 23.095
Doelgroepkinderen 3e en 4e dagdeel (gratis)	€ -	
Totaal subsidieaanvraag VVE	€ 120.818	€ 95.087

Startblokken 2015

<i>Pedagogisch medewerkers</i>	<i>Medewerkers</i>	<i>Uren</i>	<i>Uren x Tarief</i>
Training 3 bijeenkomsten à 2,5 uur	35	7,50	6.446
Consultatiegesprekken & evaluatie	35	1,00	859
subtotaal		8,50	7.305
<i>Trainer1</i>		<i>Uren</i>	
Vorbereiding en training 2 groepen		33,00	
Consultatiegesprekken & evaluatie		12,50	
Locatieoverleg		4,00	
Totaal		49,50	2.187
<i>Trainer 2</i>		<i>Uren</i>	
Vorbereiding en training 2 groepen		33,00	
Video/evaluatie & nabespreking		15,75	
Locatieoverleg		4,00	
Totaal		52,75	1.649
Materiaalkosten €100 per persoon			3.500
Totaal Startblokken			14.641

Peutermaand 2015

Totaal peutermaand	2.081
---------------------------	--------------

Overleg Basisscholen en MDT 2015

<i>Overleg basisscholen - speelzalen</i>	
Netto inzet medewerkers	108 uur
Verlof 13,3%	<u>14</u>
	122
Ziekte (0%), s.verlof (0%), diversen (0%)	<u>0</u>
Totaal inzet in uren per jaar	<u><u>122 uur</u></u>
Salariskosten (uren x tarief)	€ 3.008

<i>Coördinatie en begeleiding MDT</i>	
Netto inzet medewerkers	90 uur
Verlof 13,3%	<u>12</u>
	102
Ziekte (0%), s.verlof (0%), diversen (0%)	<u>0</u>
Totaal inzet in uren per jaar	<u><u>102 uur</u></u>
Salariskosten (uren x tarief)	€ 3.382

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
De heer mr. L.F. Asscher
Staatsecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
Drs. S. Dekker
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

cc. Vaste Kamercommissies voor SZW en OCW

doorkiesnummer
(070) 373 8077

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Uitwerkingsvoorstel VNG
peuterscenario

ons kenmerk
ECSD/N201401173

Datum
12 september 2014

Geachte heren Asscher en Dekker,

In deze brief presenteren wij u ons nadere uitwerkingsvoorstel voor het VNG peuterscenario, dat wij eerder in onze brief van 12 februari 2014 aan u toezonden. In de brief hebben wij u een scenario geschetst met een ontwikkelrecht voor alle peuters van 2,5 – 4 jaar. Met dit scenario wordt een einde gemaakt aan het huidige versnipperde stelsel van voorschoolse voorzieningen, met verschillende financieringsbronnen, verschillende kwaliteitseisen en verschillende toezichtkaders. Binnen de beschikbare rijksmiddelen voor kinderopvang, onderwijsachterstandenbeleid en de decentralisatieuitkering voor peuterspeelzalen zou voldoende financiële ruimte moeten zijn voor uitvoering van ons voorstel. Zodoende kunnen we vanaf 2016 alle peuters in Nederland een goed toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig aanbod geven. Het ontwikkelrecht voor alle peuters is een eerste belangrijke stap in het streven naar een integrale en inclusieve basisvoorziening voor alle 0 tot 12 jarigen. Voor deze 'stip aan de horizon' bestaat een breed draagvlak. Dit blijkt onder andere uit de gezamenlijke brief van de Brancheorganisatie Kinderopvang, de MOgroep, PO-Raad en VNG (16 september 2013)¹

Op 24 maart jl. heeft u per brief op ons scenario gereageerd. Wat betreft het idee van verdere harmonisering van voorschoolse voorzieningen zijn we het met elkaar eens. Maar op het punt van financiering en bestuurlijke verantwoordelijkheid lopen onze opvattingen uiteen. Zoals wij eerder aangaven hebben wij grote bezwaren tegen het gepresenteerde uitwerkingsvoorstel van het Kabinet. Het belangrijkste verschil van inzicht is dat gemeenten inzetten op de **ontwikkeling van alle peuters als voorbereiding op de basisschool**, terwijl het kabinet de kinderopvang als **arbeidsparticipatie-instrument** blijft zien en daarbij onderscheid maakt tussen peuters van werkende ouders en peuters van niet-werkende ouders. Dit zorgt voor een nog meer gesegregeerd voorstel. Bovendien leidt het

<http://www.vng.nl/onderwerpenindex/jeugd/voorschoolse-voorzieningen/brieven/harmonisatie-voorschoolse-voorzieningen>

voorstel tot hogere kosten voor een deel van de werkende ouders. Voor de peuterspeelzaal betalen ouders slechts een kleine bijdrage terwijl werkende ouders in uw voorstel meer moeten gaan betalen. Dit en het feit dat ouders het toeslagensysteem (willen) vermijden leidt tot vraaguitval in de peuterspeelzalen.

Terwijl we spreken over het gewenste toekomstscenario voor de voorschoolse voorzieningen en kwaliteitsverhoging daarvan, is de actualiteit dat in het hele land kinderdagverblijven en peuterspeelzalen aan het verdwijnen zijn, groepen moeten sluiten of kampen met slechte bezettingscijfers. De belangrijkste oorzaak daarvoor zijn de toenemende kosten van kinderopvang. De situatie in de kinderopvang in Nederland is zorgwekkend en het kan niet anders dan dat dit zijn weerslag heeft op de kwaliteit. Wij zijn van mening dat ons voorstel de negatieve tendens kan keren. We hebben zeker begrip voor de financiële beperkingen in de huidige Kabinetsperiode. Dat betekent dat we in ons voorstel een concessie hebben moeten doen aan de uitwerking van onze toekomstvisie, inclusieve basisvoorzieningen voor opvang en educatie voor alle kinderen van 0 – 12 jaar. Echter, wij menen met het nu volgende aangepaste voorstel voor de peuterleeftijd een, zij het minimale, maar haalbare en belangrijk eerste stap te kunnen zetten in de richting van de gewenste stip op de horizon. In het vervolg van deze brief onderbouwen we het grote belang van goede voorzieningen voor alle jonge kinderen en werken we ons voorstel voor een ontwikkelrecht verder uit.

Visie

De gemeenten zetten in op de optimale ontwikkeling van elk kind. Nederland heeft behoefte aan een overzichtelijk en samenhangend pakket van pedagogische, educatieve en opvangvoorzieningen voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Voor de peuters bestaat de meest urgente lacune op dat gebied. Dit terwijl de peuterleeftijd bij uitstek de fase is waarin de hersenontwikkeling van jonge kinderen een grote sprong maakt. Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat de participatie van peuters aan kwalitatief goede voorschoolse voorzieningen een zeer belangrijke bijdrage levert (en ook bijna een garantie geeft) aan een gestroomlijnde ontwikkeling van jonge kinderen (schoolresultaten, maatschappelijke zelfredzaamheid etc.). De noodzaak om meer te investeren in de voorschoolse periode wordt maatschappelijk breed onderschreven. Zo bepleiten de WRR en de SER in recente rapporten meer aandacht en investeringen voor de voorschoolse educatie. Het investeren in jonge kinderen geeft volgens beide raden veel rendement op lange termijn en draagt bij aan een competente en breed-inzetbare beroepsbevolking. Deze investering is niet alleen nodig voor doelgroepkinderen met een vve-indicatie, maar voor alle kinderen. Ook de Europese commissie constateerde onlangs naar aanleiding van een onderzoek in de lidstaten dat er in veel Europese landen een 'gap' in het beleid voor jonge kinderen bestaat. De commissie bereidt een 'framework document' voor, waarin zij pleit voor verbetering van de toegankelijkheid en de kwaliteit van de 'Early Childhood Education'. De commissie benadrukt het belang hiervan vanuit het economisch perspectief, maar ook in relatie tot integratie van bevolkingsgroepen. Het kabinetsvoorstel voor de harmonisatie van de voorschoolse voorzieningen draagt ons inziens onvoldoende bij aan de broodnodige structurele verbetering van de pedagogische infrastructuur voor jonge kinderen. Het houdt de conjunctuurgevoeligheid in stand, zorgt ervoor dat verschillende regimes voor verschillende groepen peuters behouden blijven en de voorzieningen voor sommige groepen peuters (bijvoorbeeld de peuters van niet werkende ouders en die niet behoren tot de vve-doelgroep) slecht toegankelijk blijven. Daarbij kan het gescheiden systeem voor peuters segregatie tussen jonge kinderen in de hand werken. Ook zijn er onvoldoende condities voor een doorlopende ontwikkeling. Vandaar ons pleidooi voor een goed toegankelijk en pedagogisch hoogwaardig aanbod voor alle peuters voor minimaal twee dagdelen in de week.

Uitwerking ontwikkelrecht

In het perspectief van dit voorstel krijgen vanaf 2016 alle peuters tussen de 2,5 en 4 jaar een ontwikkelrecht van twee dagdelen per week. Vanuit het Onderwijsachterstandenbeleid krijgen alle peuters met een vve-indicatie twee dagdelen per week extra. Voor het realiseren van dit ontwikkelrecht zijn de volgende elementen van belang:

1. Het ontwikkelrecht omvat twee dagdelen voor alle peuters tussen de 2,5 en 4 jaar, met een aanvulling van twee dagdelen voor de doelgroep van voorschoolse en vroegschoolse educatie
2. Het aanbod voor peuters is pedagogisch en educatief kwalitatief hoogwaardig
3. Er komt een wettelijke zorgverantwoordelijkheid voor gemeenten en ruimte voor lokaal maatwerk
4. Er komt een simpele en transparante uitvoeringsregeling
5. De kosten van dit ontwikkelrecht moeten duurzaam gedekt worden
6. Gemeenten hebben de regieverantwoordelijkheid voor een sluitend opvangaanbod voor kinderen van ouders die arbeid en zorg moeten combineren

Hieronder volgt een nadere toelichting op deze elementen:

1. Ontwikkelrecht van twee en vier dagdelen

In dit voorstel krijgen vanaf 2016 alle peuters tussen de 2,5 en 4 jaar een ontwikkelrecht van twee dagdelen per week, met een aanvulling van twee dagdelen voor de doelgroep van vve. In feite is het ontwikkelrecht voor peuters met een vve-indicatie al vastgelegd in artikel 166 van de Wet op het primair onderwijs. vve-doelgroepeuters met een risico op een taalachterstand in het basisonderwijs hebben recht op vier dagdelen voorschoolse educatie per week. De zorgverantwoordelijkheid voor het aanbod en de kwaliteit voor die voorschoolse educatie is bij de gemeente belegd. Hierin verandert ons voorstel niets. We pleiten in ons voorstel om deze verantwoordelijkheid te verbreden tot een ontwikkelrecht van minimaal twee dagdelen voor alle peuters.

2. Kwaliteit aanbod

In dit voorstel richten we ons op minimaal het wettelijke kwaliteitsniveau dat nu geldt voor vve. Op de lange termijn streven we naar een verdere verhoging van de kwaliteit. Hierbij moet gebruik worden gemaakt van de succesfactoren in de G37 gemeenten met de extra inzet op vve-kwaliteit en het experiment van de startgroepen in het basisonderwijs. De wetenschappelijke onderzoeken die momenteel plaatsvinden naar de kwaliteit en het effect van de voorschoolse voorzieningen dienen hiervoor het richtsnoer te zijn.

3. Gemeentelijke verantwoordelijkheid en lokaal maatwerk

Voor een efficiënte en effectieve uitvoering van het ontwikkelrecht voor peuters is het van belang de uitvoering onder één bestuurlijke verantwoordelijkheid te brengen. Vanwege de verantwoordelijkheid die gemeenten hebben voor de voorschoolse educatie, het lokale jeugdbeleid, de jeugdgezondheidszorg en de jeugdzorg (vanaf 2015) is het wenselijk om de verantwoordelijkheid voor een ontwikkelrecht voor alle peuters bij gemeenten te beleggen. Het beleggen van de bestuurlijke verantwoordelijkheid bij gemeenten past bovendien logisch in het actuele bredere decentralisatiebeleid. Op lokaal niveau kan ook het beste aangesloten worden op het beschikbare aanbod aan voorschoolse voorzieningen en de specifieke behoeften van de peuters en hun ouders. Ook kan op dit niveau het beste gezorgd worden voor een goede afstemming met de jeugdgezondheidszorg en de jeugdzorg, zodat er een doorgaande lijn ontstaat in de zorg voor kinderen. Vroegsignalering van ontwikkelingsproblemen bij jonge kinderen brengt bovendien een

kostenbesparing met zich mee. Specialistische en duurdere zorg op later leeftijd kan namelijk voor een deel worden voorkomen. En het tijdig aanbieden van specialistische hulp kan bij zwaardere problemen zorgen voor een efficiëntere inzet van middelen. Kortom het inbedden van de peuteropvang in het lokale sociale domein biedt een uitstekende mogelijkheid voor inclusieve opvang. Onderdeel van het lokale maatwerk is ook de mogelijkheid voor gemeenten om ter bevordering van een optimaal bereik het peuteraanbod gratis aan te bieden

4. Simpele en transparante uitvoeringsregeling

Wij stellen ons voor dat een uitvoeringsregeling wordt vastgesteld waarin de gemeente moet zorgen dat er voor alle peuters voldoende aanbod van voldoende kwaliteit beschikbaar is. Het peuteraanbod wordt via een gemeentelijke subsidie of via een inkoopafpraak uitgevoerd door organisaties voor kinderopvang of peuterspeelzaalwerk, het onderwijs of integrale kindcentra. Gemeenten zorgen er daarbij voor dat tussen onderwijs en kinderopvang afspraken worden gemaakt over een sluitend opvangaanbod voor kinderen van ouders die arbeid en zorg moeten combineren. De uitvoeringsregeling moet simpel en transparant zijn in het belang van een optimaal bereik van peuters. Dit betekent voor ouders dat een wijziging in de arbeidssituatie, bijvoorbeeld in geval van intredende werkloosheid, geen gevolgen heeft voor het ontwikkelrecht van de peuters en dus ook geen administratieve handelingen van ouders nodig zijn. Ook voor de organisaties en gemeenten heeft een wijziging in de arbeidssituatie van ouders geen administratieve gevolgen. Voor organisaties biedt de regeling bovendien een garantie van afname van een zeker aanbod.

5. Stabiele bekostiging

De kosten voor een ontwikkelrecht voor alle peuters (twee dagdelen voor alle peuters, twee extra dagdelen voor de vve-doelgroep) bedragen totaal ongeveer 638 miljoen euro. In dit bedrag wordt uitgegaan van 45.055 VVE peuters à € 4.248,- per jaar en 233.061 overige peuters à € 2.124,- per jaar. Hierbij gaan we uit van een bereik van 100% voor de doelgroepeuters en 90% van de overige peuters. In de dekking van de kosten van het ontwikkelrecht van de doelgroep van vve is voorzien via de Onderwijsachterstandsmiddelen (OAB) en de extra middelen voor de Bestuursafspraken met de G37. Om een aanbod van 4 dagdelen voor de doelgroep van VVE te realiseren en daarbij hoge kwaliteit te bieden, is het van het grootste belang dat ook na 2016 deze middelen beschikbaar blijven en naar rato van 'gewicht' verdeeld blijven over gemeenten. Binnen de beschikbare rijksmiddelen voor kinderopvang, onderwijsachterstandenbeleid en de decentralisatieuitkering voor peuterspeelzalen zou voldoende financiële ruimte moeten zijn voor uitvoering van ons voorstel. Wanneer de gemeente de zorgverantwoordelijkheid krijgt voor een ontwikkelrecht voor alle peuters, dus ook de niet-doelgroepeuters, dient overeenkomstig artikel 2 van de Financiële Verhoudingswet, een storting in het gemeentefonds plaats te vinden. De structurele storting in het gemeentefonds zorgt voor een stabiel en conjunctuurongevoelig budget en daardoor voor een duurzaam ontwikkelrecht. Voor de opbouw van de storting in het gemeentefonds zijn nu beschikbaar de decentralisatieuitkering kwaliteit peuterspeelzalen en, naar evenredigheid, de middelen voor de kinderopvangtoeslagregeling voor peuters van werkende ouders in de rijksbegroting. Redelijkerwijs mogen we rekenen op een dekking vanuit het kinderopvangtoeslagenbudget voor **alle peuters van werkende ouders**. Voor de resterende dekking geven wij het volgende aan. En door niet verder te bezuinigen op het rijksbudget voor kinderopvang zouden in principe voldoende middelen beschikbaar moeten zijn voor het VNG peuterscenario. Wij wijzen u hierbij op het recente rapport van de Algemene Rekenkamer. Hieruit blijkt dat in 2012 en 2013 de rijksuitgaven voor kinderopvangtoeslagen met respectievelijk 148 en 388

miljoen meer zijn gedaald dan werd beoogd met de bezuinigingen in de rijksbegroting van die jaren. In 2014 is volgens de Rekenkamer tot nu toe eenzelfde daling in de uitgaven op het kinderopvangbudget te zien.

Tot slot constateren wij dat in de huidige rijksfinancieringssysteem voor kinderopvang (onbedoeld) sprake is van een voortdurende uitruil met het budget voor werkloosheidsuitkeringen (communicerende vaten). Het vastleggen van een wettelijk ontwikkelrecht voor peuters en het daarbij behorende vast te leggen structurele rijksbudget maakt een einde aan de grote fluctuaties in het rijksbudget. Het borgen van een ontwikkelrecht met een gemeentelijke zorgverantwoordelijkheid kan daarbij een halt toeroepen aan de steeds verder afkalvende markt van kinderopvang en het verdwijnen van peuterspeelzalen. Werkloosheid of bezuinigingen op de kinderopvangtoeslagen zijn dan voortaan geen aanleiding meer voor vraaguitval.

Samenvattend stellen wij voor:

1. Het ontwikkelrecht voor alle peuters te onderschrijven en te borgen.
2. Daarvoor de benodigde financiën te reserveren.
3. De huidige rijksmiddelen in de Specifieke Uitkering voor Onderwijsachterstandenbeleid (inclusief vve) in stand te houden.
4. De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelrecht bij gemeenten te beleggen.
5. Lokaal maatwerk mogelijk te maken.

We gaan graag verder met u in gesprek over de mogelijkheden van onze voorstellen. Voor het geval de uitvoering van ons plan in deze Kabinetsperiode toch nog niet (geheel) uitvoerbaar blijkt zijn wij bereid met u na te denken over een zinvolle tussenstap. Daarbij willen wij in elk geval dat gemeenten de mogelijkheid krijgen om ouders te compenseren voor de kosten die deelname aan een basisvoorziening met zich meebrengen, bovenop de kinderopvangtoeslag vanuit het rijk.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

drs. C.J.G.M. de Vet
Lid directieraad

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal
Binnenhof 1 a
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
2014-0000087624

Datum 17 juni 2014
Betreft Een betere basis voor peuters

Nadere uitwerking kabinetsbrief: Een betere basis voor peuters

Om onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen en voor- en vroegschoolse educatie (vve) meer op elkaar af te stemmen, heeft het kabinet drie doelstellingen geformuleerd voor de verbetering van het huidige stelsel: de versterking van de pedagogische kwaliteit, één kwaliteitskader voor alle voorschoolse voorzieningen en één financieringsstructuur voor werkende ouders.¹ Zoals besproken tijdens het Algemeen Overleg (AO) d.d. 26 maart, is er sprake van brede steun voor de kwaliteitsdoelstellingen. De afgelopen maanden is met belanghebbende partijen overleg gevoerd over een nadere uitwerking van deze hoofdlijnen. Betrokkenen zijn o.a. de Brancheorganisatie Kinderopvang, Belangenvereniging van Ouders in de Kinderopvang & Peuterspeelzalen (BOinK), de Primair Onderwijsraad (PO-raad) en de Maatschappelijke Ondernemers groep (MOgroep). Daarnaast is gesproken met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Aan uw Kamer is toegezegd om de uitkomsten van deze gesprekken en de verdere uitwerking van de plannen voor de zomer van 2014 met u te delen.

De brief is als volgt opgebouwd: in paragraaf 1 wordt ingegaan op de gelijkschakeling van kwaliteitseisen en kwaliteitsverhoging. Paragraaf 2 beschrijft de belangrijkste uitkomsten uit het feitenonderzoek dat in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is uitgevoerd naar het peuterspeelzaalwerk in Nederland.² In de bijlage treft u hiervan het eindrapport aan. In paragraaf 3 wordt aandacht besteed aan de ruimte voor lokaal maatwerk. Ten slotte zijn in paragraaf 4 het vervolgproces en het tijdpad uiteen gezet.

De aanpassing van de financieringsstructuur is geen onderdeel van deze brief; de vervolgstappen om te komen tot één financieringsstructuur voor werkende ouders worden bepaald nadat bestuurlijk overleg met de VNG heeft plaatsgevonden.

¹ Kamerstukken, 2013–2014, 31 322, nr. 227

² Buitenhek Management & Consult, *Peuterspeelzaalwerk NL: facts & figures 2014. Feitenonderzoek ter voorbereiding op "een betere basis voor peuters"*, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, directie Kinderopvang, Juni 2014.

1.1 Gelijkschakeling van kwaliteitseisen

Met de Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet oke) is er een grote stap gezet in de harmonisatie van de kwaliteitskaders voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk door ook voor het peuterspeelzaalwerk een landelijk kwaliteitskader te introduceren. Deels sluit dit kader aan bij de kwaliteitseisen aan de kinderopvang, maar op punten bestaan nog belangrijke verschillen. Inmiddels zien we dat in veel gemeenten de harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk in een volgende fase belandt. In veel gemeenten is de beweging in gang gezet om peuterspeelzalen om te vormen tot dagopvang (peuteropvang). Het kabinet wil bij deze ontwikkeling aansluiten. Met de volledige gelijkschakeling van de kwaliteitseisen wordt voor alle kinderen in een voorschoolse voorziening dezelfde basiskwaliteit gegarandeerd. Daarnaast wordt een belangrijke drempel voor samenwerking tussen peuterspeelzalen en kinderopvang weggenomen. Er is breed draagvlak om al op korte termijn een aantal verschillen tussen de kwaliteitseisen aan kinderopvang en peuterspeelzaalwerk weg te nemen: de eisen ten aanzien van de beroepskracht-kindratio, het vierogenprincipe en de eisen aan het pedagogisch beleidsplan.

Datum

17 juni 2014

Onze referentie

2014-0000087624

Met een ministeriële regeling die in juli 2014 gepubliceerd wordt, worden de genoemde verschillen al op korte termijn opgeheven. Dit betekent dat per 1 januari 2015 voor horizontale peutergroepen met tweejarigen een ratio van 1 beroepskracht op 8 kinderen gaat gelden, ongeacht het type voorziening. In het feitenonderzoek naar peuterspeelzaalwerk hebben de vier grootste gemeenten de vrees uitgesproken dat de eis van hogere personele bezetting bij peuterspeelzalen kan leiden tot druk op de capaciteit en wachtlijsten.³ In overleg met betrokken partijen wordt hieraan tegemoet gekomen. Dit betekent dat de beroepskracht-kindratio van kracht wordt die momenteel voor peuterspeelzaalwerk geldt.

De ministeriële regeling zorgt er daarnaast voor dat het vierogenprincipe per 1 juli 2015 behalve voor kinderopvang, ook van toepassing wordt op peuterspeelzaalwerk. Tevens moeten beide voorzieningen vanaf 1 juli 2015 enkele beperkte wijzigingen doorvoeren in hun pedagogisch beleidsplan. Er moet onder meer aandacht besteed worden aan de wijze waarop beroepskrachten bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen of andere problemen signaleren en ouders doorverwijzen naar passende instanties die hierbij ondersteuning kunnen bieden. In de kinderopvang is dat nu nog niet verplicht. Bovendien moet aandacht worden besteed aan de manier waarop kinderen kunnen wennen aan een nieuwe groep. De betrokken partijen (Brancheorganisatie Kinderopvang, MOgroep en BOinK) ondersteunen deze wijzigingen. Met de inwerkingtreding van het vierogenprincipe en de eisen aan het pedagogisch beleidsplan per 1 juli 2015 worden houders voldoende in de gelegenheid gesteld om in overleg met de oudercommissie uitvoering te geven aan de nieuwe eisen.

De overige verschillen tussen de bestaande kwaliteitskaders worden weggenomen bij de totale herijking van de kwaliteitskaders in 2017.⁴ Dat betekent dat vanaf 2017 één nieuw kwaliteitskader zal gelden voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.

³ Buitenhek Management & Consult, *Peuterspeelzaalwerk NL: facts & figures 2014*.

Feitenonderzoek ter voorbereiding op "een betere basis voor peuters", Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, directie Kinderopvang, Juni 2014, 34-35.

⁴ Kamerstukken, 2013–2014, 31 322, nr. 225

1.2 Kwaliteitsverhoging

Een kwalitatief goede voorschoolse voorziening levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van een kind. Deze bijdrage valt of staat bij de *professional* op de groep. Hij of zij moet over goede pedagogische vaardigheden beschikken. Hierin wordt reeds op diverse manieren geïnvesteerd door het kabinet. De vakopleidingen worden verbeterd en de reeds werkzame pedagogisch medewerkers worden bijgeschoold.⁵ Aan de kwaliteit van het voorschoolse aanbod voor kinderen met een risico op een taalachterstand wordt extra aandacht besteed in de vorm van voorschoolse educatie. Zo is in de periode 2006-2014 het programma Vversterk uitgevoerd. In deze periode zijn er 28.000 scholingsplaatsen gecreëerd om de verdere professionalisering in voor- en vroegschoolse educatie van pedagogisch medewerkers, leerkrachten, management en ambulante begeleiders te ondersteunen. Verder wordt er hard gewerkt aan de verhoging van het taalniveau van pedagogisch medewerkers op de vve-groepen.⁶

Datum

17 juni 2014

Onze referentie

2014-0000087624

Voortbouwend hierop wil het kabinet inzetten op een verdere structurele kwaliteitsverhoging binnen de voorschoolse voorzieningen. Over de verdere uitwerking van dit voornemen is de afgelopen periode in een werkgroep met de Brancheorganisatie Kinderopvang, MOgroep, BOinK, PO-Raad, VNG en GGD GHOR Nederland gesproken. Dat heeft geleid tot een gezamenlijk toekomstbeeld: meer aandacht voor de ontwikkeling van kinderen en een betere samenwerking tussen scholen en voorschoolse voorzieningen.

De volgende elementen zijn in dit toekomstbeeld van belang:

- *Structurele scholing van pedagogisch medewerkers*
Pedagogisch medewerkers volgen structureel scholing. Deze scholing is niet alleen gericht op het ontwikkelingsgericht werken met kinderen, maar ook op andere relevante domeinen zoals kennis van de jeugdzorgketen. Onderdeel van deze scholing moet een goede beheersing van de Nederlandse taal zijn. Voor een goede taalontwikkeling bij jonge kinderen is immers een taalrijke omgeving nodig. Een landelijk systeem voor permanente educatie biedt hiervoor perspectief.
- *Een betere mix van mbo- en hbo-functies op de werkvloer*
Voor pedagogisch medewerkers zijn er zowel functies op mbo- als op hbo-niveau, met bijpassende salariëring (functiedifferentiatie).
- *Goede en gelijkwaardige samenwerking tussen basisscholen en voorschoolse voorzieningen*
Beroepskrachten in voorschoolse voorzieningen moeten weten wat er van een kind verwacht wordt bij de start op de basisschool. Leraren op de basisschool moeten weten hoe er in een voorschoolse voorziening wordt gewerkt met kinderen. Voorschoolse voorzieningen en scholen maken daarom afspraken over o.a. samenwerking, overdracht en uitwisseling. Ouders spelen hierbij vanzelfsprekend een belangrijke rol.
- *Structureel volgen van de ontwikkeling van kinderen*
Pedagogisch medewerkers volgen structureel de ontwikkeling van kinderen. Goed kijken naar en observeren van de ontwikkeling van kinderen staat centraal. Ouders worden hier actief bij betrokken.
- *Ontwikkelingsgericht werken*

⁵ Kamerstukken II 2012-2013, 31 322, nr. 200 en 2013/14, 31 322, nr. 225

⁶ Zie ook brief 'Kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie' (Kamerstukken 2012/2013, 31 293, nr. 181).

Beroepskrachten worden in de gelegenheid gesteld om te observeren en deze informatie te benutten om kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling. Ontwikkelingsgericht werken vraagt om een pedagogisch rijke, stabiele en uitdagende omgeving.

Datum
17 juni 2014

Onze referentie
2014-0000087624

Met deze gezamenlijke richting is een goede basis gelegd voor de kwaliteitsverhoging die het kabinet nastreeft voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. In nauw overleg met de betrokken partijen worden de komende maanden afspraken gemaakt over een stapsgewijs implementatietraject en de verhoging van de kwaliteitseisen. Aangezien kwaliteitsverhoging tijd vergt, is het streven om met het implementatietraject op 1 januari 2015 te starten. De herijkte kwaliteitseisen en de extra kosten die gepaard gaan met de kwaliteitsverhoging moeten in het bestaande financiële kader passen. Om die reden worden al vanaf 2015 een aantal verschillen tussen de kwaliteitseisen aan kinderopvang en peuterspeelzaalwerk opgeheven. Deze vermindering van regeldruk is een eerste stap in het creëren van de benodigde financiële ruimte. Daarnaast stelt het kabinet in 2015 3 miljoen euro ter beschikking om het implementatietraject te faciliteren.

2. Feitenonderzoek ter voorbereiding op: 'Een betere basis voor peuters'

In opdracht van SZW is door Buitenhok Management & Consult onderzoek gedaan naar feiten en cijfers van het peuterspeelzaalwerk in Nederland.⁷ Uit dit onderzoek blijkt dat er op dit moment circa 99.000 peuters naar een peuterspeelzaal gaan. Daarnaast maken momenteel circa 120.000 peuters gebruik van kinderopvang.⁸ Het huidige gebruik van verschillende opvangsoorten sluit aan bij de behoefte van ouders voor kortdurende of langdurende opvang. Voor heel Nederland geldt dat momenteel circa 85% van alle peuters gebruik maakt van een voorziening.⁹

Het onderzoek wijst uit dat gemeenten de afgelopen jaren steeds vaker tot omvorming overgaan van hun peuterspeelzaalwerk naar een arrangement voor peuters binnen de dagopvang, ook wel peuteropvang¹⁰ genoemd. Deze vorm van opvang voldoet aan de kwaliteitseisen voor de kinderopvang en hiervoor kan door werkende ouders kinderopvangtoeslag worden aangevraagd. Als gevolg van de omvormingstrend neemt het aantal peuterspeelzaallocaties af. Op dit moment staan er 2919 locaties als peuterspeelzaal geregistreerd in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP).¹¹ In 2012 en 2013 zijn er jaarlijks circa 300 peuterspeelzalen omgevormd naar kinderopvang, dit is - opgeteld over deze 2 jaar - 20% van het aanbod. Dit jaar (t/m april) zijn er 118 locaties omgevormd. Uitvraag bij de houders leert dat er bij 347 locaties (13% van het aanbod) concrete plannen zijn om binnen een jaar om te vormen. In 9% van de gemeenten geldt dat peuterspeelzaalwerk in de klassieke vorm nog maar zeer beperkt voorkomt. In 21% van de gemeenten is er zelfs helemaal geen sprake meer van het klassieke peuterspeelzaalwerk.

⁷ Buitenhok Management & Consult, *Peuterspeelzaalwerk NL: facts & figures 2014. Feitenonderzoek ter voorbereiding op "een betere basis voor peuters"*, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, directie Kinderopvang, Juni 2014.

⁸ Dit zijn peuters waarvoor ouders kinderopvangtoeslag ontvangen. Cijfers zijn afkomstig van de Belastingdienst.

⁹ Berekeningen van SZW. Het betreft peuters in kinderopvang, gastouderopvang en peuterspeelzaalwerk. SZW beschikt niet over feitelijke gegevens over het aantal kinderen in peuteropvang zonder kinderopvangtoeslag en het aantal kinderen met een combinatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.

¹⁰ Kortdurend aanbod voor peuters in een kinderopvangorganisatie.

¹¹ Conform onderzoek is de peildatum: 1-4-2014.

Om te borgen dat ouders kunnen kiezen voor een aanbod dat het beste bij hun kind en hun gezins- en werksituatie past, kiezen gemeenten voor een kortdurend voorschools aanbod, dagopvang of een combinatie hiervan; het kabinet wil deze ruimte voor lokaal maatwerk behouden. Gemeenten hebben zorgen geuit over het voortbestaan van kortdurend aanbod wanneer peuterspeelzalen worden omgevormd naar peuteropvang. Om die reden is onderzocht of kortdurend peuteraanbod blijft bestaan na omvorming. Het onderzoek laat positieve resultaten zien. De omvang van peuterspeelzaalwerk is afgenomen, maar het kortdurende aanbod is behouden gebleven bijvoorbeeld in de vorm van peuteropvang. Gemeenten geven aan dat de samenstelling hiervan niet sterk verschilt van de samenstelling van het peuterspeelzaalwerk. Binnen de peuteropvang krijgen kinderen van werkende en niet-werkende ouders de kans zich samen spelenderwijs te ontwikkelen. Door de omvorming van het peuterspeelzaalwerk is naar de inschatting van gemeenten het bereik van peuters niet aangetast.

Datum

17 juni 2014

Onze referentie

2014-0000087624

Om de weg vrij te maken voor verdere integratie van voorschoolse voorzieningen, wil het kabinet stimuleren dat er een gelijk speelveld ontstaat voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Werkende ouders krijgen recht op kinderopvangtoeslag voor de voorschoolse voorziening van hun keuze: kinderopvang en/of peuterspeelzaalwerk. Dit is een vereenvoudiging van het huidige stelsel; werkende ouders kunnen terecht bij één loket. Gemeenten blijven verantwoordelijk voor het voorschoolse aanbod voor kinderen van niet-werkende ouders en kinderen met een risico op een taalachterstand (vve).

3. Ruimte voor lokaal maatwerk

Het kabinet hecht aan goed overleg met de VNG om ruimte te scheppen voor lokaal maatwerk. Met het kabinetsplan wordt aangesloten bij de beweging die veel gemeenten al in gang hebben gezet om peuterspeelzalen om te vormen naar kinderopvang. De harmonisatie van voorschoolse voorzieningen en lokaal maatwerk gaan hand in hand; het onderzoek naar peuterspeelzaalwerk laat zien dat gemeenten harmonisatie vormgeven op een wijze die past bij de lokale situatie. Gemeenten hanteren verschillende uitvoeringsvarianten en subsidieregelingen. In het geval van een hogere uurtarief voor kortdurend peuteraanbod, kiezen gemeenten er veelal voor om de ouderbijdrage voor dat aanbod te compenseren.

Er verandert voor gemeenten niets aan de uitvoering van vve. Gemeenten blijven hiervoor verantwoordelijk. Voor werkende vve-ouders geldt dat zij recht hebben op kinderopvangtoeslag, zoals dat nu al geldt binnen de kinderopvang. Dit is overigens geen grote groep: naar schatting kan circa 25% van alle vve-ouders aanspraak maken op kinderopvangtoeslag. Het staat gemeenten vrij om deze ouders een tegemoetkoming in de ouderbijdrage te bieden. Uit het onderzoek blijkt dat de vve-doelgroep in veel gemeenten voor de eerste twee dagdelen een beroep moet doen op de kinderopvangtoeslag en een inkomensafhankelijke ouderbijdrage betalen. De resterende dagdelen worden dan volledig vergoed door de gemeente. Ook kan de gemeente helpen bij het aanvragen van de kinderopvangtoeslag als dit een drempel vormt voor ouders. Een mogelijkheid is dat de kinderopvangtoeslag direct wordt gestort op de rekening van de instelling in plaats van op de rekening van de ouders.

4. Vervolproces en tijdpad

De afgelopen maanden is met belanghebbende partijen gesproken over de nadere uitwerking van het kabinetsplan. Het proces van consultatie en afstemming is

echter nog niet geheel voltooid. De collegevorming in de gemeenten na de gemeenteraadsverkiezingen van maart jl. is pas recent afgerond. Hierdoor is het organiseren van een volgend bestuurlijk overleg met de VNG uitgesteld tot na de zomer.

Datum
17 juni 2014

Het kabinet wil de borging van de kwaliteitsverhoging, de volledige gelijkschakeling van kwaliteitseisen en de aanpassing van de financiering gelijktijdig laten plaatsvinden in 2017. Op deze wijze wordt de verbinding gezocht met het traject Het Nieuwe Toezicht, zodat het aantal momenten waarop de sector te maken krijgt met wijzigingen beperkt blijft. In het voorjaar van 2015 zal uw Kamer hiervoor een wetsvoorstel tegemoet kunnen zien.

Onze referentie
2014-0000087624

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

De Staatssecretaris van
Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap,

L.F. Asscher

Sander Dekker

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2013-0000166225

Datum 1 december 2013
Betreft Een betere basis voor peuters

Kabinetvisie: Een betere basis voor peuters

In het regeerakkoord is opgenomen dat onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen en voor- en vroegschoolse educatie (vve) meer op elkaar worden afgestemd. Daarom is afgesproken dat de financiering van het peuterspeelzaalwerk onder de Wet Kinderopvang wordt gebracht. In deze brief schetst het kabinet zijn nadere plannen hiervoor. Deze brief beschrijft de kabinetsinzet. Overleg met de betrokken branchepartijen en gemeenten is nodig voor de verdere uitwerking van de kabinetsinzet en de financiering hiervan. Daarbij is het van belang dat er voor gemeenten ruimte blijft om lokaal maatwerk te voeren.

De brief is als volgt opgebouwd. De inleiding bevat een korte beschrijving van de recente ontwikkelingen in het stelsel van voorschoolse voorzieningen. In paragraaf 1 wordt een analyse van de knelpunten in het huidige stelsel van voorschoolse voorzieningen gepresenteerd. In paragraaf 2 geeft het kabinet zijn toekomstvisie op het stelsel van voorschoolse voorzieningen. In paragraaf 3 volgt een beschrijving van de kabinetsinzet en de relatie tussen deze inzet en bestaande gemeentelijke initiatieven. In paragraaf 4 komt de financiering van de kabinetsinzet aan bod. Tot slot wordt in paragraaf 5 het vervolgproces beschreven.

Inleiding

In Nederland bestaat het huidige stelsel van voorschoolse voorzieningen uit kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en vve¹ (zie bijlage 1 voor een uitgebreidere beschrijving van het huidige stelsel). De kinderopvang (0- tot 12-jarigen) heeft twee doelen: het vergemakkelijken van de combinatie arbeid en zorg en het aanbieden van kwalitatief goede kinderopvang die aansluit bij de wensen van ouders. Kinderopvang biedt ouders de mogelijkheid om deel te nemen aan het arbeidsproces. Net zoals de kinderopvang, heeft de peuterspeelzaal een pedagogische opdracht. Naar een peuterspeelzaal gaan kinderen (2- tot 4-jarigen) van niet werkende ouders, alleenverdieners en werkende ouders. Vve is bedoeld voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar met een risico op een taalachterstand. Zij nemen binnen een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf deel aan voorschoolse educatie om de taalachterstand weg te werken.

¹ Vve staat voor voor- en vroegschoolse educatie. In deze brief wordt de afkorting vve gebruikt voor voorschoolse educatie.

Er gaan circa 240.000 kinderen van 2,5 tot 4 jaar (hierna peuters genoemd) naar een peuterspeelzaal of een kinderdagverblijf. Daar zorgen pedagogisch medewerkers voor onze peuters en begeleiden ze in hun ontwikkeling. Aandacht voor de ontwikkeling in de voorschoolse periode helpt peuters om een goede start te maken in het basisonderwijs. Daarom is het belangrijk dat de voorschoolse voorzieningen van goede kwaliteit zijn en goed samenwerken met het basisonderwijs. Voorzieningen van goede kwaliteit zijn ook van belang voor de arbeidsparticipatie van ouders. Zij moeten hun kinderen met een goed gevoel naar een voorschoolse voorziening kunnen brengen.

Datum

1 december 2013

Onze referentie

2013-0000166225

Op 1 augustus 2010 is de Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet Oke) in werking getreden. Met de Wet Oke is er een landelijk kwaliteitskader gekomen voor peuterspeelzalen, waarmee een groot deel van de kwaliteitsregels voor de kinderopvang ook van toepassing zijn geworden op het peuterspeelzaalwerk. Daarnaast zijn peuterspeelzalen opgenomen in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen en vindt er, net zoals in de kinderopvang, toezicht en handhaving plaats op de kwaliteit van de peuterspeelzalen. De wet heeft gemeenten de regie gegeven over de realisatie van een dekkend voorschools aanbod voor alle jonge kinderen met een risico op een taalachterstand. De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de kwaliteit van vve.

De Wet Oke heeft ertoe geleid dat er binnen peuterspeelzalen een kwaliteitsslag gemaakt is, de voorschoolse educatie is geïntensiveerd, de kwaliteit van vve is versterkt en peuterspeelzalen en kinderopvang meer naar elkaar zijn toegegroeid. Er zijn belangrijke stappen gezet, maar er is zeker nog ruimte voor verbetering. De uitvoering van de Wet Oke zal daarom aandacht blijven krijgen. De gemeenten zijn hierbij aan zet. Over de maatregelen die dit kabinet hiertoe neemt, is uw Kamer onlangs geïnformeerd (Kamerstukken 2012-2013, 31293, nr. 181).

De tijd is nu rijp voor een volgende stap. Doel hierbij is om de pedagogische kwaliteit van voorschoolse voorzieningen verder te versterken en overgebleven knelpunten voor de harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven zoveel mogelijk weg te nemen. Hierin ziet het kabinet zich gesteund door een sterke roep vanuit de sector en gemeenten.²

1. Knelpunten in het huidige systeem van voorschoolse voorzieningen

In het huidige stelsel van voorschoolse voorzieningen gelden nu verschillende kwaliteitskaders en financieringsstromen. Dit zorgt voor een aantal ongewenste situaties en dit biedt ruimte voor verbetering.

Meer ontwikkelingsstimulering

De investeringen in vve, waaronder de versterking van de aansluiting tussen voor- en vroegschoolse educatie, hebben tot doel dat peuters zonder achterstand kunnen starten op de basisschool.

Ontwikkelingsstimulering in een voorschoolse voorziening en een goede aansluiting met het basisonderwijs kunnen echter ook voor peuters zonder een risico op een achterstand bijdragen aan een goede start in het basisonderwijs. In het werk van de pedagogisch medewerker gaat het daarbij om het vermogen om kinderen te betrekken, interacties te stimuleren met en tussen kinderen en om

² Brief van Brancheorganisatie Kinderopvang, MOgroep, PO-Raad en VNG van 16 september 2013.

kinderen op diverse manieren te ondersteunen en uit te dagen. De meest recente landelijke kwaliteitspeiling van het NCKO in 2012 laat een stijging van de pedagogische kwaliteit in kinderdagverblijven zien, maar toont ook aan dat er nog veel ruimte voor verbetering is op het vlak van ontwikkelingsstimulering.³

Datum

1 december 2013

Onze referentie

2013-0000166225

Verschillende kwaliteitseisen voor kinderdagverblijven en peuterspeelzalen

Vanuit de Wet Oke zijn de wettelijke kwaliteitseisen voor kinderopvang en peuterspeelzalen grotendeels gelijkgeschakeld. Op een aantal punten zijn er nog verschillen tussen de kwaliteitseisen aan beide voorzieningen. De belangrijkste verschillen zitten in de regels ten aanzien van de beroepskracht-kindratio en de inzet van vrijwilligers. Voor de kinderopvang zijn deze regels strenger dan voor peuterspeelzalen. Het kabinet vindt het ongewenst dat er verschillende kwaliteitseisen worden gesteld aan voorschoolse voorzieningen, omdat dit belemmerend kan zijn voor de samenwerking tussen voorzieningen. In de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk moet voor alle kinderen hetzelfde minimale kwaliteitsniveau gegarandeerd zijn.

Twee financieringsstructuren voor werkende ouders

Werkende ouders kunnen kinderopvangtoeslag aanvragen voor opvang in een kinderdagverblijf en kunnen terecht bij de gemeente voor peuterspeelzaalwerk. Een deel van de werkende ouders kiest voor een peuterspeelzaal, al dan niet in combinatie met kinderopvang.⁴ De keuze tussen kinderopvang en peuterspeelzaal wordt beïnvloed door het verschil in financiering tussen kinderopvang en peuterspeelzalen. In sommige gemeenten is de peuterspeelzaal gratis of wordt een geringe ouderbijdrage gevraagd. Tegelijkertijd zijn de kosten van kinderopvang voor ouders gestegen de afgelopen jaren. Het verschil in de twee financieringsstromen leidt in sommige gemeenten tot lange wachtlijsten bij peuterspeelzalen en werkt verstorend voor de kinderopvangmarkt.⁵

Ook de keuzes van gemeenten worden beïnvloed door de uiteenlopende financieringsstromen. Steeds meer gemeenten bezuinigen op hun investeringen in peuterspeelzalen. Ten gevolge daarvan is het aantal peuterspeelzalen tussen 2007 en 2011 met ongeveer een derde (34%) gedaald. Uit onderzoek van Regioplan (2012) blijkt dat in ruim een vijfde van de gemeenten peuterspeelzaalwerk (deels) is overgegaan naar kinderopvangorganisaties. Na de omvorming naar kinderopvang krijgen werkende ouders recht op kinderopvangtoeslag. Dit zorgt voor een besparing op de financiering van peuterspeelzaalwerk voor gemeenten, maar zorgt voor extra uitgaven aan kinderopvangtoeslag voor het Rijk.

2. Toekomstvisie kabinet

Vroege ontwikkelingsstimulering maakt peuters kansrijker in hun latere schoolloopbaan en op de arbeidsmarkt. Voorschoolse voorzieningen van hoge kwaliteit kunnen daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Binnen deze voorzieningen kunnen peuters doelbewust, maar op een speelse wijze, gestimuleerd worden in hun ontwikkeling. Voor een deel gebeurt dit al op een goede manier. Het kabinet wil dat dit in alle voorschoolse voorzieningen plaatsvindt, zodat voor peuters die naar een voorschoolse voorziening gaan het aanbod van goede kwaliteit is. Voor peuters met een risico op een taalachterstand

³ Kamerstukken 2012-2013, 31322, nr. 216.

⁴ Peuterspeelzalen bieden gezien de kortere openingstijden geen volledig alternatief voor kinderopvang, maar in combinatie met gastouderopvang of informele opvang kan dat wel het geval zijn.

⁵ Kamerstukken (Aanhangsel) 2012-2013, nr. 2490.

blijft extra aandacht nodig. Zij nemen deel aan voorschoolse educatie van hoge kwaliteit om zo zonder achterstand te starten in het basisonderwijs.

Het kabinet wil de onderlinge afstemming van onderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang optimaliseren. Hiervoor is het noodzakelijk dat de kwaliteitseisen en de financieringsstructuur van voorschoolse voorzieningen sterker worden geharmoniseerd. Een vereenvoudiging van het stelsel van voorschoolse voorzieningen komt dan tot stand. Daarmee wordt de basis gelegd voor betere onderlinge afstemming. Voor ouders is het belangrijk dat het eenvoudig is om hun kind naar een voorschoolse voorziening te brengen en dat zij dit met een gerust hart kunnen doen. Een goede kwaliteit van het voorschoolse aanbod draagt hieraan bij. Voorschoolse voorzieningen van hoge kwaliteit kunnen zo stimulerend werken voor de arbeidsparticipatie van ouders.

Datum

1 december 2013

Onze referentie

2013-0000166225

3. Kabinetsinzet

Op basis van de eerder benoemde knelpunten in het huidige stelsel van voorschoolse voorzieningen en de toekomstvisie, zet het kabinet via drie wegen in op een verbetering van het huidige stelsel en gaat daarover in gesprek met gemeenten en branchepartijen:

1. versterking van de pedagogische kwaliteit;
2. één kwaliteitskader voor alle voorschoolse voorzieningen;
3. één financieringsstructuur voor werkende ouders.

Door een versterking van de pedagogische kwaliteit worden kinderen in voorschoolse voorzieningen meer gestimuleerd in hun ontwikkeling. Door de introductie van één kwaliteitskader voor alle voorschoolse voorzieningen en één financieringsstructuur voor werkende ouders worden bestaande belemmeringen voor samenwerking tussen voorzieningen zo veel mogelijk weggenomen.

In dit voorstel is het Rijk verantwoordelijk voor de kinderopvangtoeslag voor opvang van kinderen van werkende ouders⁶ in de kinderopvang of een peuterspeelzaal. Het organiseren van een aanbod voor kinderen van alleenverdieners of niet-werkende ouders⁷ blijft een verantwoordelijkheid van de gemeente. De VNG en andere belanghebbende partijen uit de sector hebben aangegeven voor alle kinderen een aanbod te willen doen. Daarom zal het kabinet met de VNG in overleg gaan over het gemeentelijk aanbod aan peuters van alleenverdieners en niet-werkende ouders. Daarnaast ziet het kabinet een belangrijke rol voor gemeenten om op lokaal niveau de samenwerking tussen voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs tot stand te brengen.

Voor doelgroepkinderen (kinderen met een risico op een taalachterstand) blijven de huidige vve-kwaliteitseisen van kracht. Gemeenten blijven verantwoordelijk voor het realiseren van voldoende aanbod van vve van goede kwaliteit voor alle doelgroepkinderen⁸ en behouden hiervoor de benodigde middelen.

⁶ Voor het recht op kinderopvangtoeslag moet(en) de alleenstaande ouder of beide partners arbeid verrichten, gebruik maken van een voorziening die is gericht op arbeidsinschakeling, dan wel scholing, een opleiding of een cursus volgen.

⁷ Onder alleenverdieners en niet-werkende ouders wordt verstaan: huishoudens waarbij één van de partners werkt (kostwinners) of waarbij beide partners niet werken.

⁸ Zie ook brief 'Kwaliteit van voor- en vroegschoolse educatie' (Kamerstukken 2012/2013, 31 293, nr. 181).

3.1. Versterking van de pedagogische kwaliteit

Het kabinet streeft naar een kwaliteitsverhoging voor de reguliere kinderopvang en het reguliere peuterspeelzaalwerk. De ambitie van het kabinet richt zich op onderstaande elementen. Het kabinet zal in gesprek gaan met de Brancheorganisatie Kinderopvang, MOgroep en PO-Raad over de vertaling van de inzet in concrete kwaliteitseisen. Daarbij wordt ook gekeken naar goede voorbeelden in de huidige voorschoolse voorzieningen.

Datum

1 december 2013

Onze referentie

2013-0000166225

- *Peuters doelgericht stimuleren in hun ontwikkeling*

In de voorschoolse voorzieningen moet meer nadruk worden gelegd op het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen. Van pedagogisch medewerkers wordt verwacht dat zij kinderen op een goede manier betrekken, interacties met en tussen kinderen stimuleren en kinderen op diverse manieren ondersteunen en uitdagen. Dit vergt specifieke vaardigheden en kennis van pedagogisch medewerkers. Daarom zijn scholing en een goede ondersteuning op de werkvloer van groot belang. Het kabinet wil met branchepartijen afspraken maken over structurele scholing van pedagogisch medewerkers om kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling. Onderdeel van deze scholing moet een goede beheersing van de Nederlandse taal zijn. Een taalrijke omgeving is namelijk een belangrijke voorwaarde voor de ontwikkeling van jonge kinderen. Daarnaast wil het kabinet dat er een betere mix van mbo- en hbo-functies komt op de werkvloer. Hbo-geschoolde krachten kunnen (op de groep) een coachende rol vervullen bij het gericht werken aan de ontwikkeling van kinderen.

- *Een betere aansluiting tussen voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs*

Binnen voorschoolse voorzieningen moet zoveel mogelijk worden toegewerkt naar het startniveau van het basisonderwijs (bijvoorbeeld aan de hand van ontwikkeldoelen). De ontwikkeling van peuters kan met een kindvolgsysteem worden gevolgd. Kind-volgsystemen zijn een praktisch hulpmiddel voor het observeren en registreren van de ontwikkeling van kinderen op sociaal-emotioneel, motorisch en cognitief gebied. Goed kijken naar en observeren van de ontwikkeling van kinderen staat centraal. Het hanteren van deze systematiek draagt bij aan een goede overgang van kinderen tussen voorschoolse voorzieningen en basisscholen en de totstandkoming van een doorlopende ontwikkel- en leerlijn.

3.2. Eén kwaliteitskader voor alle voorschoolse voorzieningen

Om toe te werken naar de hiervoor geschetste ambitie om de pedagogische kwaliteit te versterken, is het allereerst van belang om de huidige kwaliteitseisen aan kinderopvang en peuterspeelzalen gelijk te schakelen. De belangrijkste verschillen tussen beide voorzieningen zitten in de regels ten aanzien van:

- de beroepskracht-kindratio;
- de inzet van vrijwilligers;
- het vierogen principe;
- de buitenruimte.

Het kabinet wil samen met de branchepartijen tot één landelijk kwaliteitskader voor alle voorschoolse voorzieningen komen, waarin bovenstaande verschillen worden geharmoniseerd. In dit kwaliteitskader worden vervolgens ook de afspraken ten aanzien van de versterking van de pedagogische kwaliteit vastgelegd. Belangrijk aandachtspunt daarbij is het verminderen van regeldruk. Dit mede gelet op de motie Van Tellegen c.s. over een maatwerkaanpak regeldruk

voor de sector kinderopvang.⁹ Voor vve blijft het bestaande kwaliteitskader van kracht.

3.3. Eén financieringsstructuur voor werkende ouders

Voor werkende ouders wordt de financiering van voorschoolse voorzieningen gestroomlijnd. Zij krijgen recht op kinderopvangtoeslag voor opvang in de voorschoolse voorziening van hun keuze: kinderdagverblijf en/of peuterspeelzaal. Dat gebeurt op het moment dat de kwaliteitseisen aan peuterspeelzalen en kinderopvang zijn gelijkgeschakeld. Het gelijktrekken van de financiering stimuleert een eerlijker speelveld tussen kinderopvang en peuterspeelzalen en vergroot de keuzevrijheid van ouders. Werkende ouders kunnen terecht bij beide voorzieningen, zonder dat er een onderscheid bestaat in kwaliteitseisen en financieringsstructuur. Hiermee verdwijnen de prikkels voor ouders om uit kostenoverwegingen voor een peuterspeelzaal te kiezen en voor gemeenten om een bezuiniging te realiseren door een peuterspeelzaal om te vormen tot een kinderdagverblijf. De kinderopvangtoeslag blijft in dit voorstel voorbehouden aan werkende ouders voor de combinatie van arbeid en zorg. Zij kunnen terecht bij één loket. Dit is een vereenvoudiging ten opzichte van het huidige stelsel.

Datum

1 december 2013

Onze referentie

2013-0000166225

3.4. Relatie met bestaande gemeentelijke initiatieven

In verschillende gemeenten zijn er initiatieven om te komen tot een betere afstemming tussen verschillende voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs. In de ene gemeente is ervoor gekozen om alle peuterspeelzalen om te vormen tot kinderopvanginstellingen. In andere gemeenten is er juist voor gekozen om peuterspeelzalen in nauwe samenwerking met basisscholen in stand te houden. Ook zijn er gemeenten die plannen hebben om op lokaal niveau een basisvoorziening te creëren. Gemeenten hebben vaak veel tijd en geld geïnvesteerd in deze initiatieven. Het kabinet wil dat deze initiatieven ook in de toekomst de ruimte krijgen, maar benadrukt dat het hier gaat om lokale initiatieven die ook door de betreffende gemeenten zullen moeten worden gefinancierd. Dit betekent dat het kabinet geen blauwdruk voorschrijft in het harmonisatieproces van voorschoolse voorzieningen en gemeenten de ruimte biedt voor lokale maatwerkoplossingen.

4. Financiering

Uitgangspunt is dat de plannen voor het stroomlijnen van de financiering voor voorschoolse voorzieningen worden gefinancierd uit bestaande middelen. Het Rijk neemt in dit voorstel de financiering van het reguliere peuterspeelzaalwerk voor kinderen van werkende ouders (circa 60% van de kinderen in peuterspeelzalen) voor haar rekening. Daarom ligt het in de rede om hiervoor middelen over te hevelen van gemeenten naar het Rijk. De voorstellen in deze brief leiden niet alleen tot minder uitgaven (stroomlijnen van de financiering), maar mogelijk ook tot extra kosten (versterken kwaliteit) voor gemeenten. Het kabinet is bereid de overheveling van middelen daarom te beperken tot het stopzetten van de decentralisatie-uitkering in het kader van de Wet Oke¹⁰. Deze uitname uit het gemeentefonds is dan kleiner dan de kosten die het Rijk van gemeenten overneemt. Dat betekent dat gemeenten eigen middelen behouden om lokaal maatwerk te leveren aanvullend op de kabinetsmaatregelen.

Over de definitieve vormgeving en bijbehorende financiering van de voorstellen vindt overleg plaats met de VNG. Een deel van de financiering zal gevonden worden in het verminderen van de regeldruk voor kinderopvangondernemers.

⁹ Tweede Kamer, Vergaderjaar 2013-2014, 31322, nr. 221

¹⁰ Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie

Uiteraard zullen de budgettaire kaders zoals gesteld binnen het regeerakkoord hierbij in acht genomen worden.

5. Tijdpad en vervolg

Deze brief betreft een visie en bijbehorende inzet van het kabinet. Deze inzet moet nog verder worden uitgewerkt. Daarover gaat het kabinet verder in gesprek met de VNG, brancheorganisaties en andere betrokken partijen. Met de brancheorganisaties en de belangenvereniging van ouders wordt in ieder geval gesproken over alle kwaliteitsaspecten van het plan.

Met de VNG heeft op 20 november jl. een eerste bestuurlijk overleg plaatsgevonden. De VNG is blij met de erkenning in het regeerakkoord van het belang van het optimaliseren van de afstemming van onderwijs, peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en voorschoolse educatie. De gemeenten zijn het eens met de invoering van één kwaliteitskader en de verhoging van de kwaliteit van alle voorschoolse voorzieningen, maar kunnen niet instemmen met het onderbrengen van de financiering van peuterspeelzalen onder de Wet kinderopvang. Over het vervolgproces is afgesproken dat we met elkaar in overleg blijven om overeenstemming te bereiken. Het kabinet vindt het van belang dat gemeenten ruimte blijven houden voor lokaal maatwerk. Bijvoorbeeld op het gebied van de financiële toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen en de aansluiting op het basisonderwijs.

De kabinetsinzet kan worden opgedeeld in twee fases. Eén kwaliteitskader voor alle voorschoolse voorzieningen en één financieringsstructuur voor werkende ouders (fase 1) vergen onder andere aanpassing van wetgeving en de uitvoering van de kinderopvangtoeslag. Daarnaast moeten gemeenten en voorschoolse voorzieningen voldoende tijd hebben om zich voor te kunnen bereiden op de wijzigingen. Het kabinet streeft daarom naar invoering per 1 januari 2016.

De versterking van de pedagogische kwaliteit (fase 2) zal meer tijd kosten en vergt extra inspanning van de sector. Dat is een proces dat stapsgewijs plaatsvindt. Samen met de betrokken partijen wordt dit zo snel mogelijk in gang gezet.

Uw Kamer zal in het voorjaar van 2014 worden geïnformeerd over de uitkomst van bovengenoemde gesprekken en de verdere uitwerking van de plannen.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

De Staatssecretaris van
Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap,

L.F. Asscher

Sander Dekker

Datum

1 december 2013

Onze referentie

2013-0000166225

Bijlage 1 Beschrijving huidig stelsel

Kinderopvang

Kinderopvang bestaat uit kinderdagopvang (0- tot 4-jarigen), buitenschoolse opvang (4- tot 12-jarigen) en gastouderopvang (0- tot 12-jarigen). Ouders die allebei werken of een traject naar werk volgen, hebben recht op kinderopvangtoeslag. De kinderopvangtoeslag is inkomensafhankelijk en afhankelijk van het aantal gewerkte uren van de minst werkende partner. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van het aantal kinderen dat gebruik maakt van kinderopvang, de prijs van de kinderopvang en het aantal uren kinderopvang per kind. Voor kinderopvanginstellingen en gastouders gelden landelijke kwaliteitseisen. Op deze kwaliteitseisen wordt toezicht gehouden door de GGD en zij worden gehandhaafd door de gemeente.

Datum

1 december 2013

Onze referentie

2013-0000166225

Peuterspeelzaalwerk

Peuterspeelzaalwerk is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Peuterspeelzalen zijn, afhankelijk van de gemeentelijke invulling, toegankelijk voor peuters van werkende en niet-werkende ouders. Over het algemeen kunnen peuters gedurende twee dagdelen per week terecht in een peuterspeelzaal. Gemeenten hebben de vrijheid om hiervoor zelf een ouderbijdrage te vragen. In sommige gemeenten zijn peuterspeelzalen gratis. Andere gemeenten vragen een vaste eigen bijdrage of een inkomensafhankelijke bijdrage voor een kind dat naar de peuterspeelzaal gaat. Ook voor peuterspeelzalen gelden landelijke kwaliteitseisen, waar GGD'en en gemeenten respectievelijk op toezien en handhaven. Deze kwaliteitseisen komen voor een groot gedeelte overeen met de kwaliteitseisen die gelden voor kinderdagverblijven.

Voorschoolse educatie (vve)¹¹

Voorschoolse educatie is bedoeld voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal (doelgroepkinderen). Gemeenten zijn verplicht zorg te dragen voor voldoende aanbod van voorschoolse educatie. Gemeenten kunnen hiertoe subsidie toekennen aan kinderopvangcentra en/of peuterspeelzalen. Tevens maken gemeenten afspraken met partijen over de doelgroepdefinitie, de toeleiding en de doorlopende leerlijn. Ten behoeve van deze verplichting ontvangen gemeenten jaarlijks een specifieke uitkering voor onderwijsachterstandenbeleid (voorschoolse educatie, zomerscholen en schakelklassen) van € 261 miljoen. De G37 ontvangen daar bovenop € 95 miljoen om de kwaliteit en het bereik van vve te versterken. Hierover zijn bestuursafspraken gemaakt tussen Rijk en de G37, voor de periode 2012-2016. Op de wettelijke basisvoorwaarden uit de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen houdt de GGD toezicht. Voor voorschoolse educatie gelden aanvullende kwaliteitseisen. De Inspectie van het Onderwijs houdt toezicht op de kwaliteit van de voorschoolse educatie op basis van het vve-toezichtkader.

¹¹ Vve staat voor voor- en voerschoolse educatie. In deze brief wordt de afkorting vve gebruikt voor voorschoolse educatie.